

Львівське Успенське братство

Братство, національно-релігійна громадська організація православних українських, грецьких міщан Львова. Початок діяльності близько 1439 року, початки його значного розвитку припали на 80-х роки 16 ст. Діяло до 1788 р. Ініціаторами заснування Львівського братства були середньозаможні купці та ремісники Юрій та Іван Рогатинці, Іван та Дмитро Красовський, Л. Малецький та інші.

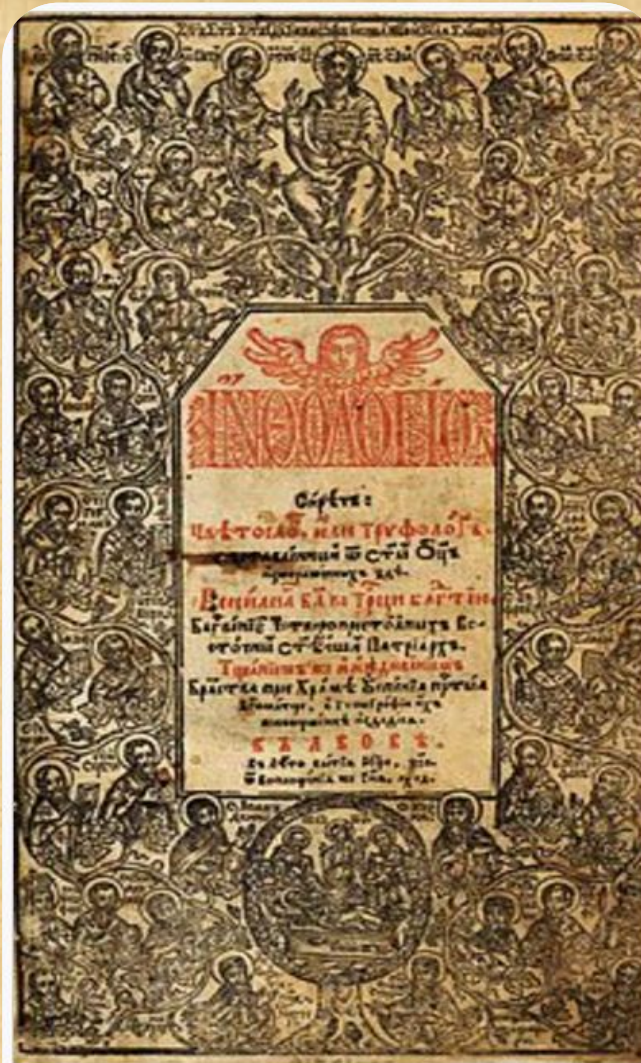

Коротка історія

Успенське церковне братство

Братство при Успенській церкві постало в XV ст., від 1530-х років розвивало більшу діяльність. В 1586 році отримало від антіохійського патріарха Йоакима V підтвердження нового статуту,

«Анфологійон», надрукований у друкарні Львівського Успенського братства, 1694 р.

Ставропігійне братство

Затверджений у січні 1586 р. антіохійським патріархом Йоакимом V Доу статут Львівського братства встановлював за братством право зверхності над іншими братствами та контроль за духовенством, у тому числі єпископами. Незабаром братство домоглося права ставропігії — невіддільності місцевим православним єпископам. Згодом його статут став зразком для ряду православних братств Західної та Правобережної України. Активну участь у громадському житті братства брали: Стефан Зизаній, Лаврентій Зизаній, Кирило Ставровецький, Іов Борецький, Памво Беринда та інші українські діячі культури та освіти. Боротьбу братства проти національно-релігійних утисків підтримували деякі православні магнати (Костянтин-Василь Острозький та інші).

Боротьба братства із засиллям духовенства у громадському і культурному житті була одним з проявів реформації в Україні. Львівське братство протягом тривалого часу очолювало боротьбу українського населення Галичини проти насильного запровадження Брестейської церковної унії 1596 року, виступало проти соціально-політичного гноблення та національно-релігійних утисків з боку польсько-шляхетської влади.

Мали конфлікти з львівським єпископом Гедеоном Балабаном, його небожем Ісаєю. 21 січня 1602 року було укладено угоду з Г. Балабаном, за якою братство мало сприйняти можливість спадкоємності на посаді львівського єпископа.

Мало тісні політичні і культурні зв'язки з Молдавією, Московією, південними слов'янами, Грецією, підтримувало визвольну війну українського народу 1648–1654 років. Братство намаглося створити у Львові міське самоврядування, незалежне від влади шляхетської Польщі. Братству належала львівська братська друкарня, його коштом утримувалася Львівська братська школа.

Значну увагу воно приділяло розвитку українського образотворчого мистецтва. Братство організувало у Львові шпиталь — притулок для непрацевдатних, подавало матеріальну допомогу своїм незаможним членам. З середини 17 ст. керівництво братства захопили багаті купці. Систематичні грубі насильства з боку польсько-шляхетської влади, а також розорення братства 1704 року шведськими загарбниками привели до занепаду і зменшення його ролі у суспільно-політичному, громадському і культурному житті України-Русі.

1708 року під тиском львівського католицького архиєпископа Константи Юзефа Зелінського, братство змушене було прийняти унію. Попри це, переважна більшість його членів продовжувала виступати проти експансії католицизму, за збереження і зміцнення політичних, економічних, культурних та релігійних зв'язків західноукраїнських земель з Московією. 1788 року австрійський уряд ліквідував братство.

Польський політик-консерватор, історик, дослідник культури, Владислав Лозінський в своїй праці «Patrycyat i mieszczaństwo lwowskie w XVI i XVII wieku» (1890) вказував, що документацію